

Kosorjeva - priča ali osumljena?

Naftni posel pretresa hrvaško politično sceno

MLADEN MALI
ZAGREB (OD NAŠEGA SODELAVCA)

Anto Nobilo, odvetnik **Damirja Polančeca**, nekdanjega podpredsednika vlade in člana predsedstva vladajoče HDZ, je glavnemu državnemu tožilcu **Mladenu Bajiću** poslal odprto pismo, v katerem ga opozarja, da je sestanek, ki ga tožniku predlaga premierka **Jadranka Kosor**, močno v nasprotju z interesi kazenskega postopka in z načelom pravice njegovega varovanca do pravičnega sojenja. Nobilo se je tako odzval, potem ko je Kosorjeva zahtevala sestanek z glavnim državnim tožilcem, od katerega bi rada slišala informacije o preiskavi, ki jo je sprožil zaradi suma, da je madžarska naftna družba Mol nekdanjemu predsedniku HDZ in vlade **Ivu Sanaderju** plačala deset milijonov evrov podkupnine, da bi pridobila pravico do upravljanja hrvaške družbe Ina. Polančec je osumljen, da je Sanaderju pri tem pomagal.

Nobilo je prepričan, da mora imeti Kosorjeva v tem primeru status priče, če pa bi zanj uvedli ista merila kot za njegovega varovanca Polančeca, bi lahko postala tudi osumljena. Odvetnik je zato prepričan, da bi seznanitev bodoče priče ali osumljenke s podrobnostmi tajne preiskave pomenila hudo kršitev zakona v okviru kazenskega postopka in kršitev pravic njegovega varovanca.

Nobilo se je navajal dejstva, na katerih temeljijo njegove trditve, ki so dobro znane tudi hrvaški javnosti. Kosorjeva

je bila na zasedanju predsedstva HDZ seznanjena z vsemi dejstvi in je glasovala za podpis pogodbe med vlado in podjetjem Mol. Kot tedanja predsednica vlade je ob več priložnostih razpravljala o vsaki fazi pogajanj. Kosorjeva je bila predsednica upravnega odbora Sklada hrvaških braniteljev, ko je ta sklad prodal sedem odstotkov delnic Ine madžarskemu Molu, nakar vlada ni več razpolagala z 51 odstotki delnic tega hrvaškega podjetja. Zaradi manjšega lastniškega deleža so se začela pogajanja o upravljaljskih pravicah nad Ino. Kosorjeva je bila v skladu s posebno odločitvijo premiera Sanaderja v štiričlanski ekipi vlade, ki je usklajevala vse podrobnosti zadnje različice dogovora med hrvaško vlado in Molom. Kosorjeva je osebno sodelovala pri zadnji fazi pogajanj in je Polančeca pooblastila, da podpiše dogovor z madžarskim podjetjem. Zdaj bi rada premierka ta dogovor spremenila. Nobilo še opozarja, da je Kosorjeva, potem ko je postala predsednica vlade, osebno predsedovala sestankom s predstavniki Mola. Odvetnik zaradi teh dejstev tožilca Bajića poziva, naj predlagani sestanek s Kosorjevo zavrne.

Zoran Milanović, predsednik opozicijske SDP, je pred dvema dnevoma Kosorjevo opozoril, da je vpletanje izvršne oblasti v pravosodni postopek nesprejemljivo. Kosorjeva mu je v grobem tonu odgovorila, da mu kot šefu opozicije očitno ni prav, da je ona zaključila pristopna pogajanja za vstop države v EU. Podobne žalitve so izgovorili tudi nekateri saborski poslanci HDZ. Milanović na te napade noče odgovarjati, ker meni, da gre za del taktike HDZ, s katero želi izzvati vsesplošno žaljenje.

V Pavlovi hiši izbrane podobe fašizma

Razstava, ki govori o neverjetnem likovnem opusu slovenskih taboriščnikov med drugo svetovno vojno v Italiji, je sedaj na ogled tudi v Avstriji

BORIS JAUŠOVEC
LAAFELD/POTRNA
(OD NAŠEGA POROČEVALCA)

V Pavlovi hiši Društva Sedmi člen za avstrijsko Štajersko so v soboto odprli razstavo Fašizem in Slovenci - izbrane podobe. Prav fascinanto je že postalo zanimanje za vojne dogodke in polpreteklo zgodovino v Avstriji, kjer na novo odkrivajo ne le denimo vlogo avstrijskih koroških partizanov, ampak tudi ostalih protinacistov, pa tudi težavne povojne dogodke. Številni razstave, simpoziji in publikacije komaj tešijo vedoželjne apetite javnosti, ki doslej o teh časih ni vedela prav veliko.

Razstava v Pavlovi hiši, odprta bo do 24. septembra, je tudi eden takšnih uspešnih poskusov. Na odprtju se je namreč kljub počitniškemu času in ko je kulturnih dogodkov v okolici obilica, zbralo izjemno veliko, več kot sto obiskovalcev. Kurator razstave, ki je pred dvema letoma nastala v Sloveniji pri Muzeju za novejšo zgodovino ob pomoči Inštituta za novejšo zgodovino in Goriškega muzeja, dr. **Iztok Durjava**, sicer direktor Športnega muzeja v Ljubljani, je v uvodni besedi pojasnil, da razstava prikazuje le del izjemno obsežnega in kakovostnega likovnega ustvarjanja slovenskih internirancev med drugo svetovno vojno v italijanskih taboriščih Gonarsu, Reniciju, Padovi, Monigu, Viscu in drugod. "V nemških taboriščih je bilo umetniško ustvarjanje prepovedano, v italijanskih pa ne. Fašisti se niso skrivali in so se celo pri znanih umetnikih dali portretirati, denimo pri prvaku slovenske

Dr. **Iztok Durjava**, kurator razstave **Fašizem in Slovenci v Pavlovi hiši** (Elisabeth Arlt)

risbe **Nikolaju Pirnatu**, ki je bil interniran v Gonarsu. Z materialom zato ni bilo težav, mnogi so ga smeli dobivati tudi po pošti od doma.

Durjava je pojasnil, da italijanski fašisti sami niso pobijali taboriščnikov, so pa mirno gledali, kako umirajo od lakote, boleznin in epidemij. Po kapitulaciji Italije so hitro počistili vse materialne ostanke taborišč, fotografij ali filmov pa tako ali tako ni bilo. "Zato so likovna dela slovenskih umetnikov taboriščnikov, med katerimi je bilo nenevadno veliko akademsko izobraženih pa tudi samorastnikov, izjemno pomembna priča in spomenik. Tako v njihovih likovnih delih, čeprav so nima, utripa življenje v barakah, na apelu, za žico, v nas pa zrejo mrtvi obrazi starcev, žena in otrok."

Kot je ob odprtju, ki ga je popestril nastop avantgardnega elektronskega dueta Klammer in Gründler, poudarila predsednica društva **Susanne Weitzlner**, je razstava plod sodelovanja med Pavlovo hišo in Muzejem novejšo zgodovino Slovenije iz Ljubljane. Januarja in februarja je namreč v Ljubljani Pavlova hiša že pripravila fotografsko razstavo **Branka Lenarta** in **Elisabeth Arlt** o sledih judovske kulture v Sloveniji. Ob razstavi v Pavlovi hiši je izšel tudi katalog, uvodni besedi sta zapisala **Michael Petrowsch** iz graškega Joaneuna in **Kaja Širok**, direktorica Muzeja novejšo zgodovine Slovenije.

Sporočilo dečka iz Gaze: "Tukaj bomo ostali, dokler ne pridete: V miru" (Reuters)

Ladjevje svobode zajeto v grških pristaniščih

Grčija je prepovedala vsem plovilom ladjevja s humanitarno pomočjo za Gazo zapustiti pristanišča in jim tako onemogočila, da bi prebili izraelsko blokado tega palestinskega ozemlja

JOŽE PLEŠNAR

Izrael ima veliko sovražnikov, toda še več močnih prijateljev, prek katerih lahko ustrahuje vsakogar, ki je pripravljen celo posredno pomagati Palestincem. Potem ko trdne namere kakih 400 aktivistov Ladjevja svobode II, da dostavijo humanitarno pomoč za 1,6 milijona prebivalcev Gaze, nista onemogočila niti skrivnostna sabotaža dveh ladij niti natančni in zamudni inšpekcijski pregledi pristaniških oblasti, je Izrael s pomočjo ZDA dosegel, da je grška vlada sprejela ukrep, s katerim je podprla zdaj že štiri leta dolgo ekonomsko blokado tega palestinskega območja.

Vsem ladjam, na katerih se je zbralo kakih 400 propalestinskih aktivistov, so grške oblasti v soboto prepovedale izplutje. Hitre čolne obalne straže pa so poslale za ameriško ladjo Audacity of Hope, ki je ponoči brez dovoljenja zapustila pristanišče v Atenah, in jo

z naperjenim orožjem prisilile, da se je vrnila. Njenega kapitana, 60-letnega **Johna Klusmira** je policija vtaknila v zapor, jutri pa ga bodo postavili pred sodišče. "Grčija je svoje telo prodala bankam, svojo dušo pa Izraelu," je izjavil eden glavnih organizatorjev Ladjevja svobode, sicer izraelski državljani **Dror Feiler**, "Ne domnevam samo, ampak vem, da je to povzročil pritisk Izraela in ZDA."

Izrael je uvedel blokado Gaze junija leta 2007, takoj zatem, ko je na volitvah zmagalo islamistično gibanje Hamas. Njegov izgovor za ta drakonski ukrep, ki je prispeval k ekonomskemu razkroju Gaze in splošni revščini tamkajšnjega palestinskega prebivalstva, je bil, da mora preprečiti tiho tapljenje orožja, ki naj bi ga skušal Hamas kupiti v tujini in ga uporabiti za napade na izraelsko ozemlje. Hkrati je zahteval, da grede vse dostave humanitarne pomoči za Gazo izključno prek izraelskih pristanišč ali po kopinski kopii skozi Egipt. Vsak poskus neposredne dovoza pomoči naj bi bil nezakonit oziroma "dejanje protiizraelske provokacije".

Aktivisti na krovu Ladjevja svobode II so tako ožigosani kot provokatorji in sovražniki Izraela. Tega mnenja so očitno tudi ZDA in ob njihovi pobudi bližnjevzhodna četverica, ki jo poleg Amerike sestavljajo še Združeni narodi, Evropska unija in Rusija. Težko je drugače razumeti medlo sporočilo četverice, da je sicer "zaskrbljena zaradi

težkih razmer, v katerih živijo prebivalci Gaze", da pa poziva vse, ki jim želijo dostaviti pomoč, da to storijo po uradnih kanalih. Za vsak primer je četverica, ki naj bi se čez dober teden setala v Washingtonu, tudi pozvala vse vlade in prizadete, naj "onemogočijo nadaljnje odprave ladjevij, ki ogrožajo varnost njihovih udeležencev ter predstavljajo potencial za eskalacijo".

Medtem ko mednarodna skupnost bolj kot o nezakonitosti izraelske pomorske blokade Gaze razmišlja o nevarni provokaciji Izraela, ki naj bi jo predstavljali propalestinski aktivisti s svojim ladjevjem, je ostalo izraelskemu časniku Haaretz, da je dal lekcijo vladi premiera **Benjaminu Netanjahuju**. Časnik meni, da se to najnovejši od mnogih preizkusov izraelske sposobnosti, da ravna v lastnem interesu, za preizkus, ali je sposoben napraviti konec obleganju Gaze.

Urednik časnika **Bradley Burston** je v uvodniku zapisal: "Ladjevje ni teroristična flota, temveč je deklaracija o Izraelu in sodba njegovi politiki. Njeno sporočilo je: Izrael je neusmiljen, brutalen, neobčutljiv do civilistov in nespособen razumevanja človekovih pravic. Tako kot pred letom dni (ko so v helikopterskem desantu na prvo ladjevje izraelski vojaki ubili devet ljudi) Izrael ne brani sebe, temveč obleganje. To počenja na račun svojega mednarodnega ugleda in svoje pravice, da se brani. Obleganje Gaze koristi Hamasu na tisoče načinov, Izraelu pa na nobenega."

Samardžić: Srbija je priznala Kosovo

Sporazum Beograda in Prištine krši vse dokumente, na katerih temelji suverenost Srbije, je prepričan nekdanji srbski minister za Kosovo in Metohijo

Po poročanju spletne strani B92.net je **Slobodan Samardžić**, nekdanji srbski minister za Kosovo in Metohijo, prepričan, da v Bruslju sprejeti sporazum Beograda in Prištine predstavlja de facto priznanje neodvisnosti Kosova. "Sobotni dogovor s predstavniki nezakonite države Kosovo predstavlja flagrantno kršenje ustave Srbije in resolucije 1244 ter kot takšen predstavlja flagrantno kršenje pravnih dokumen-

tov, na katerih temelji suverenost Srbije," je povedal Samardžić. Dodal je, da Demokratska stranka Srbijenikoli ne bi sprejela "vabe evropskih integracij", da bi se odrekla delu ozemlja. Državi in ljudstvu preostane samo, da živita z dejstvom, da se je del njenega zgodovinskega ozemlja odcepil in da je vlada to priznala," je še povedal Samardžić.

Po besedah nekdanjega ministra teme, ki se urejajo korak za korakom, pomenijo, da se Srbija "postopoma zadržuje po žlički". Samardžić je razložil, da gre do ti pogovori na roko "lažni državi Kosovo". "Videti je, da so vsi v vladi Srbije pozabili, da se je albanski narod odcepil z nezakonitim dejanjem, zaradi česar se postavlja vprašanje, zakaj bi se z njihovimi predstavniki dogovarjali o diplomah, matičnih knjigah, svobodi gibanja, priznavanju dokumentov," je dodal. Vodja srbske po-

gajalske ekipe v pogajanjih s Prištino **Borislav Stefanović** je v soboto v Bruslju povedal, da je bil dosežen dogovor o reševanju vprašanja svobode gibanja državljanov in o izmenjavi kopij matičnih knjig. Stefanović je po večurnem dialogu z vodjo pogajalske ekipe iz Prištine **Edito Tahiri** in ob posredovanju posebnega predstavnika evropske službe za zunanje delovanje **Roberta Cooperja** novinarjem povedal, da se bodo naknadno dogovorili o rešitvi za priznavanje univerzitetnih diplom. "Vse bolj jasno postaja, da je integracija Srbije v EU pogojena s priznavanjem Kosova in danes je bil storjen prvi korak Srbije k priznavanju neodvisnosti Kosova," je dejala Tahirijeva po večurnih pogajanjih v Bruslju. Po njenih besedah so dogovori zasnovani na principu recipročnosti, njihovo izvajanje pa bo nadzorovala Evropska unija. **(zur)**